

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

תוכן

- א. שור שהיה מתחכך בכותל ונפל על האדם.....2
- ב. נתכוין להרוג את הבהמה והרג את האדם לכנעני והרג בן ישראל לנפלים והרג בן קיימא פטור ... ממיתה וחייב בכופר.....2
- ג. במועד ליפול על בני אדם בבורות ... במועד להתחכך על בני אדם בכתלים ... דחוא ירוקא ונפל ... במתחכך בכותל להנאתו ומנא ידעינן דבתר דנפל קא מתחכך ביה.....3
- ד. ואכתי צרורות נינהו ... דקאזיל מיניה מיניה.....4
- ה. והגזקין שלא בכוונה ר' יהודה מחייב ... ואין דנין תשלומין ממיתה.....5
- ו. נתכוין להרוג את זה והרג את זה חייב.....5
- ז. וארב לו וקם עליו עד שיתכוין לו.....6
- ח. דאע"ג דרובא ישראלים נינהו כיון דאיכא חדא כנעני בינייהו הוי ליה קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי וספק נפשות להקל.....6
- ט. שור האשה ושור היתומים שור האפומרופוס שור המדבר שור ההקדש שור הגר שמת ואין לו יורשין הרי אלו חייבין מיתה.....11
- י. אפילו נגח ולבסוף הקדיש נגח ולבסוף הפקיר פטור שנאמר והועד בבעליו והמית וגו' ... עד שתהא מיתה והעמדה בדין וגמר דין שוין כאחד.....11
- יא. שור שהוא יוצא ליסקל והקדישו בעליו אינו מוקדש שחטו בשרו אסור.....13
- יב. ואם עד שלא נגמר דינו הקדישו בעליו מוקדש ואם שחטו בשרו מותר.....14
- יג. מסרו לשומר חנם ולשואל לנושא שכר ולשוכר נכנסו תחת הבעלים מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק.....15
- יד. שור שהמית עד שלא נגמר דינו מכרו מכור.....18

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

דף מד.

א. שור שהיה מתחכך בכותל ונפל על האדם

שור שהיה מועד¹ להתחכך בכתלים ומפילן על בני אדם ונתחכך בכותל להנאתו והפילה בגופו מחמת חכוכו על האדם ומת, השור פטור ממיתה לפי שלא נתכוון להמית, והבעלים חייבין בכופר שהרי זה מועד הפיל עליהן הכתלים וכדרך שיבואר להלן. וי"א² שחייב אפילו בפעם ראשונה.

ב. נתכוין להרוג את הבהמה והרג את האדם לננעני והרג בן ישראל לנפלים והרג בן קיימא פטור ... ממיתה וחייב בכופר

אין הבהמה³ נסקלת אם המיתה, עד שתתכוון להזיק למי שהיא חייבת עליו סקילה, לפיכך התכונה לישראל אחד⁴, והרגה ישראל אחר, נסקלת⁵.

¹ רמב"ם שם הלכה י

² דהא שן ורגל נינהו והוי כמו רגל שדרסה על תינוק בחצר הניזק שיהתבאר בתוס' ד"ה והא והרמב"ם ז"ל דברגל מחייב אפילו בפעם ראשון ובוה מצריך העדאה צ"ל דס"ל דבכאן משונה הוא והוי תולדה דקרן [וכ"כ רש"י מ"ח ב].

³ רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק י הלכה ט

⁴ עולה מכלל דברי רבינו שאם נתכוון להרוג ראובן והרג שמעון שהוא נסקל וכן העלו בגמ'. מ"מ שם.

⁵ הלח"מ בפ"א מהל' חובל הל' יד' כתב דאף דהרמב"ם פסק בפ"ד מהל' רוצח הל' א' דמתכוין להרוג את זה והרג את זה פטור כמו שיבואר להלן בעזחי"ת, מ"מ פסק גבי שור שהמית שחייב משום דסתם מתני' הוא בשור דחייב, ואף דבגמ' אמרינן מתני' דלא כר"ש היינו דנם גבי שור איכא ברייתא דמתכוין להרוג את זה והרג את זה פטור, ובוה לא קיי"ל כר"ש אבל גבי אדם קיי"ל דפטור מדתנא דבי חזקי', ולא מקשינן בזה מיתת השור למיתת בעלים, ומה שאמרו כאן בגמ' דמקשינן היינו לר"ש אבל סתמא דמתני' סברה דלא מקשינן, רק בטעמא דלא מקשינן בזה מיתת בעלים למיתת השור לא כתב הלח"מ, ונראה דנתכוין להרוג את זה והרג את זה בודאי חשיב מעשה רציחה, אלא דאדם מיפטור משום גדר טעות דכיון דלא נתכוין להרוג אותו ואילו היה יודע לא היה הורגו פטורה התורה מקרא דוארב לו וקם עליו עד שיתכוין לו, אבל גדר טעות לא שייך אלא באדם ולא בשור, דבשור לא שייך אלא מכוין ואינו מכוין וכונת רציחה שפיר מקריא אפי' נתכוין להרוג אחר. ודעת הרמב"ם דהיכי דלא שייך טעמא דאדם גבי שור לא אמרינן כמיתת בעלים כך מיתת השור, וכמו שכתבו התוס' בסנהדרין דף ע"ח אליבא דרבא דמחייב בשור טרפה, ולכן סובר שפיר הרמב"ם דבשור חייב נתכוין להרוג את זה והרג את זה. אבהא"ז שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

אבל שור שהיה מתכוון להרוג את הבהמה והרג את האדם, נתכוון לנכרי והרג בן ישראל, נתכוון לנפלים והרג בן קיימה פטור מן המיתה, וכל שכן אם לא נתכוין להרוג כלל פטור שאינו חשוב מעשה⁶.

אולם אם היה מועד להתכוון לבהמה והרג את האדם או מועד להתכוון לנכרי והרג בן ישראל, וכדומה הבעלים חייבין בכופר אם עשה כהעדאתו, או בקנס אם המית עבד, אף על פי שהרג בלא כוונה הואיל והוא מועד לזה⁷.

ג. במועד ליפול על בני אדם בבורות ... במועד להתחנך על

בני אדם בכתלים ... דחזא ירוקא ונפל ... במתחנך

בכותל להנאתו ומנא ידעינן דבתר דנפל קא מתחנך ביה

כבר התבאר לעיל דף מא. ששור שהיה מועד לנפול⁸ על בני אדם בבורות וראה ירק בבור ונפל לבור בשביל הירק והיה שם אדם ומת, או שהיה מועד להתחנך בכתלים ומפילן על בני אדם ונתחנך בכותל להנאתו והפילה בגופו מחמת חכוכו על האדם ומת, השור פטור ממיתה לפי שלא נתכוון להמית, והבעלים חייבין בכופר שהרי זה מועד ליפול על בני אדם בבורות⁹,

⁶ אבהא"ז שם

⁷ היינו דעשו כן ג' פעמים דנתכוון לבהמה והרג את האדם, וכן כל כיוצא בזה שהזכיר ז"ל אח"כ וכן כתב בס' תורת חיים לדעת רבינו ז"ל דשמואל דאמר פטור ממיתה וחייב בכופר אכולהו בבי דמתני' קאי משא"כ לדעת התוס' יעו"ש ובמהר"ם מלובלין ז"ל. ואף דעתה בפעם הרביעית שנעשה מועד הרג שלא בכונה וה"ז פטור ממיתה כיון שהיה שלא בכונה מ"מ משלם הכופר דאי בפעם הזאת היה בכונה פשיטא דנהרג דאפילו תם הורגין אותו ואם הוא שבג' פעמים הראשונים הרג בכונה לאדם אין ממתנין אותו עד שנעשה מועד דבפעם ראשונה הורגין אותו כדאמרן וה"ה נמי אם בג' פעמים הראשונים הרג בכונה ג' בהמות או ג' כותים או ג' טרפות והשתא בפעם השלישית הרג את האדם שלא בכונה פטור ממיתה וחייב בכופר דלדעת רבינו ז"ל מועד לגוים הוי מועד לישראל. הלכה למשה שם.

⁸ רמב"ם שם הלכה י

⁹ ואם נגח בני אדם בכוונה ג' פעמים ולא הרגוהו לפי שברח ואח"כ נפל לבור לאכול ירק והמית את האדם י"א דחייב כופר אפילו אם נחשבנה משונה מפני דנעשה מועד ע"י נגיחות ראשונות אף שאין דומים לנגיחה אחרונה [רש"י לפמ"ש התוס' שם] וי"א דאין נעשה מועד בנגיחה אחרונה שלא בכונה ע"י הראשונות שהיו בכונה [תוס'] וכן נראה דעת הרמב"ם. ערוך השולחן חושן משפט סימן תה מז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

או להפיל עליהן הכתלים, והיאך יודע שלהנאתו, נתחכך בשנתחכך אף לאחר שהפיל והמית. וי"א¹⁰ שחייב אפילו בפעם ראשונה.

וכבר התבאר לעיל דף כו. שבהמה שנכנסה¹¹ לחצר הניזק, ודרסה על גבי תינוק בדרך הלוכה והרגתה, הבעלים משלמין את הכופר אפילו אם זו הפעם הראשונה שעשה כן¹², שהרגל מועדת להזיק בדרך הלוכה, וברשות הניזק חייב אף על השן והרגל. וי"א שאינו חייב אלא אם עשתה כן ג' פעמים¹³, אבל ברה"ר אפילו בג' פעמים פטור לפי שאין חיוב הרגל ברה"ר. בהמה שאכלה אדם משונה הוא ודינה כקרן, אולם חיות הטורפות שדרכן לאכול כל מיני בשר, ונכנסו לחצר הניזק ואכלו תינוק להנאתו, פטורין ממיתה והבעלים חייבים בכופר, וברה"ר פטורים¹⁴.

נמצאת למד שהמועד שהמית בכוונה נסקל, והבעלים חייבין בכופר, ואם המית בלא כוונה פטור מן המיתה, והבעלים חייבין בכופר, ותם שהמית בלא כוונה פטור מן המיתה ומן הכופר, ואם נתכוון להמית, נסקל, והבעלים פטורין מן הכופר וכן מקנס העבד.

דף מד:

ד. ואנתי צרורות נינהו ... דקאזיל מיניה מיניה

¹⁰ דהא שן ורגל נינהו והוי כמו רגל שדרסה על תינוק בחצר הניזק כתוס' כאן ד"ה והא והרמב"ם ז"ל דברגל מחייב אפילו בפעם ראשון ובוה מצריך העדאה צ"ל דס"ל דבכאן משונה הוא והוי תולדה דקרן נוכ"כ רש"י מ"ח ב].

¹¹ רמב"ם שם הלכה יג

¹² מ"מ שם וכן כתב רבינו ירוחם ז"ל נתיב ל"א ח"א דף פ"ח ע"א

¹³ הרשב"א ז"ל דף מה: על מתני' שור שהיה מתחכך בכותל ד"ה אמר רב יוסף, דאע"פ דשן ורגל הן מועדין מתחילתן, לענין כופר מועד ג' פעמים בעינן וכמ"ש בפ' שור שנגח ארבעה וחמשה משמו של הראב"ד ז"ל והביא ראיה מסוגיא זאת מהאי בעיא דאמרינן מי נאמר מידי דהוה אקרן כיון דעבד זימנין תלתא אורחיה הוא ומשלם את הכופר אלמא פשיטא דעד דעביד זימנין תלתא לא מחייב בכופר ואף על גב דרגל מועדת מתחילתה עכ"ל. ואין ראיתו מכרעת ויעויין בספר המאור סביבות הרי"ף דף כ"ג ד"ה מאי לאו כופר והרמב"ן שם במלחמת ה' כתבו התוס' דה"ה דהבעיא הוי בשן דחיה דאורחא הוא וכו' והיינו ודאי בשן של ארי וזאב דאורחיהו לאכול ילדים קטנים כמ"ש מהרש"ל ז"ל סי' ל"ב וסיים ז"ל דהבהמה פשיטא דפטורה מסקילה דהו"ל שלא בכונה וכו' יעו"ש.

¹⁴ וכ"מ מתוס' כ"ו. ד"ה רגל. ערוך השולחן חושן משפט סימן תה יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

חייב כופר אינו אלא כשהרג בגופו, ולא ע"י כחו, דהיינו צרורות שאין חיוב כופר בצרורות. לפיכך מה שהתבאר שחייב כופר אם הפיל הכותל על האדם בחיכוכו או שדחפו וגלגלו עד שנפל על האדם¹⁵, אבל אם מכחו נפלה על האדם וכגון שלא נפל מיד וכדומה פטור מכופר¹⁶.

ה. והנזקין שלא בכוונה ר' יהודה מחייב ואין דנין

תשלומין ממיתה

שור שנתכוון¹⁷ לבהמה ונגח את האדם, אף על פי שאם המיתו פטור כמו שבארנו, אם חבל בו חייב בנזק, ואם תם הוא משלם חצי נזק מגופו, ואם מועד נזק שלם¹⁸.

ו. נתכוין להרוג את זה והרג את זה חייב

כבר התבאר שכל עוד שתתכוון הבהמה להזיק למי שהיא חייבת עליו סקילה¹⁹ נסקלת אם המיתה, לפיכך התכונה לישראל אחד²⁰, והרגה ישראל אחר, נסקלת²¹.

¹⁵ שו"ע ונו"כ שצ"א תיאור גבי רגל וכמו שהתבאר לעיל דף יח. ומסתבר שהוא הדין הכא, וכ"כ בגליון הש"ס כאן.

¹⁶ ערוך השולחן שם ותמה אמאי השמיטו הרמב"ם

¹⁷ רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק יא הלכה ו

¹⁸ דר"י ור"ש הלכה כר"י כמ"ש הרב המגיד ז"ל ואף על גב דר"י יליף התם מכופר שחייב אפי' שלא בכונה ובכופר אינו חייב בתם כמו שהתבאר, מכל מקום כיון שנלמד שחייב בנזיקין אין חילוק בין תם למועד דלא מצינו שחייב הכתוב בתם אלא במקום שחייב במועד כמ"ש התוס' דף מ"ב יעו"ש. הלכה למשה שם

¹⁹ רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק י הלכה ט

²⁰ עולה מכלל דברי רבינו שאם נתכוון להרוג ראובן והרג שמעון שהוא נסקל וכן העלו בגמ'. מ"מ שם.

²¹ הלח"מ בפ"א מהל' חובל הל' יד' כתב דאף דהרמב"ם פסק בפ"ד מהל' רוצח הל' א' דמתכוין להרוג את זה והרג את זה פטור כמו שיבאר להלן בעזה"י, מ"מ פסק גבי שור שהמית שחייב משום דסתם מתני' הוא בשור דחייב, ואף דבגמ' אמרינן מתני' דלא כר"ש היינו דגם גבי שור איכא ברייתא דמתכוין להרוג את זה והרג את זה פטור, ובזה לא קי"ל כר"ש אבל גבי אדם קי"ל דפטור מדתנא דבי חזקי', ולא מקשינן בזה מיתת השור למיתת בעלים, ומה שאמרו כאן בגמ' דמקשינן היינו לר"ש אבל סתמא דמתני' סברה דלא מקשינן, רק בטעמא דלא מקשינן בזה מיתת בעלים למיתת השור לא כתב הלח"מ, ונראה דנתכוין להרוג את זה והרג את זה בודאי חשיב מעשה רציחה, אלא דאדם מיפטר משום גדר טעות דכיון דלא נתכוין להרוג אותו ואילו היה יודע לא היה הורגו פטרה התורה מקרא דוארב לו וקם עליו עד שיתכוין לו, אבל גדר טעות לא שייך אלא באדם ולא בשור, דבשור לא שייך אלא מכיון ואינו מכיון וכונת רציחה שפיר מקריא אפי' נתכוין להרוג אחר.

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

ז. וארב לו וקם עליו עד שיתכוין לו

המתכוין להרוג את²² זה והרג את זה פטור ממיתת בית דין, ומן התשלומין, ומן הגלות²³, לפיכך הזורק אבן לתוך עדה מישראל והרג אחד מהן פטור ממיתת בית דין²⁴. ויש חולקים²⁵ שכל שהתכוין להרוג מי שחייב עליו מיתה אפילו שהרג אחר חייב ולפיכך הזורק אבן לתוך עדה מישראל והרג אחד מהן חייב מיתת בית דין.

אך אם התכוין להרוג גוי והרג יהודי פטור לכו"ע.

ח. דאע"ג דרובא ישראלים נינהו כיון דאיכא חדא כנעני בינייהו הוי ליה קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי וספק נפשות להקל

ודעת הרמב"ם דהיכי דלא שייך טעמא דאדם גבי שור לא אמרינן כמיתת בעלים כך מיתת השור, וכמו שכתבו התוס' בסנהדרין דף ע"ח אליבא דרבא דמחייב בשור טרפה, ולכן סובר שפיר הרמב"ם דבשור חייב נתכוין להרוג את זה והרג את זה. אבהא"ז שם

²² רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ד הלכה א

²³ דעת הרמב"ם לפסוק בחיוב מיתה כר"ש ובכס"מ כאן כתב שפסק כרבנן וטעמא דזורק אבן לנו פטור משום דלא שייך ביה התראה ולאפוקי ממ"ש רש"י בספ"ק דכתובות (דף ט"ו) והיינו דנקט רבינו לתוך עדה מישראל לומר דאפילו כולם ישראלים פטור מטעמא דאמרן ואף על גב דלישנא דנקט רבינו המתכוין להרוג את זה והרג את זה פטור הוי לישנא דר"ש אין בכך כלום דלר"ש הוי מטעם אחר ולדידן הוי מטעמא אחרינא. אך עיין לח"מ חובל ומוזיק א יד שכתב וראיתי מה שכתב הרב בעל כ"מ ז"ל בפרק ד' מהלכות רוצח בסוף דבריו דרבינו ז"ל פסק שם כרבנן ודבריו תמוהין אצלי. חדא במה שכתב שרבינו ז"ל אינו מפרש בפירוש רש"י ז"ל דזורק אבן לנו הוי חבורה דעכו"ם וישראלים אלא כולוהו ישראלים דאיך אפשר לחלוק על דברי רש"י ז"ל דדבריו מבוארים בפרק שור שנגח ד' וה' וכו' בסוגיא שהבאתי דמוקי שם קרא אליבא דרבנן רובא ישראל וחד עכו"ם ואשמעינן קרא דינא דקבוע משמע דכולהו ישראלים חייב בדפירש"י ז"ל. ועוד תימה מה שכתב דרבינו ז"ל אית ליה כר"ש דנתכוין להרוג את זה והרג את זה פטור ולא מטעמיה אלא משום דלא שייך ביה התראה א"כ ליכא נפקותא בין ר"ש ורבנן לענין דינא ועוד דבגמ' אמרו דחזקה מפקא מדרבנן משמע דפליגי בענין דינא. ובאמת דברי הכ"מ ז"ל בלתי מובנים אצלי.

²⁴ בכס"מ הקשה דהא בגמ' אמרינן קאי ראובן ושמעון ואמר לחד מינייהו או כסבור ראובן ונמצא שמעון פטור עד שיאמר לפלוני אני מתכוין וא"כ למה כתב רבינו הזורק לתוך עדה מישראל פטור הא בהני גווני דעדיפי מינה פטור.

²⁵ דעת הראב"ד שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

כבר התבאר במסכת כתובות דף טו. וכן התבאר במסכת יומא דף פד: שאין הולכין בפיקוח נפש אחר הרוב²⁶, ולפיכך אפילו אם עמדו קבוצה של אנשים ובתוכם רק יהודי אחד, והלך אחד מהם לתוך מבנה שהתמוטט עליו, ואין ידוע מי הוא על אף שהיה ראוי לילך אחר הרוב אעפ"כ מפקחין עליו כיון שנשאר קביעות²⁷ ראשון במקומו²⁸.

אבל אם הלכו כלם בזה אחר זה למקום אחר ופירש אחד מהם למבנה שהתמוטט, אין מפקחין עליו והולכין בו אחר הרוב שהם נכרים²⁹.

אך אם נעקרו כולם יחד³⁰, הרי עדיין הם קבועים ביחד וכשפירש אחד מהם הרי פירש מהקבוע ומפקחין עליו.

האסופי שנמצא בעיר שיש בה נכרים וישראלים כל זמן שלא הוטבל בבית דין ולא טבל את עצמו, אם היה רוב העיר גוים מותר להאכילו נבילות בידיהם, שהולכים אחר הרוב³¹. ואין מצווין להחיותו. ואין מחזירין לא אבידתו³². ויש אומרים³³ שאם נפל עליו

²⁶ שו"ע ונו"כ או"ח שכמ"ב

²⁷ עיין בחידושי הגר"ח יומא שם שביאר שבאדם כיון דהדר לניחותיה אין שייך בו דין כל דפריש מרובא פריש, ורק בשעה שהוא נייד אומרים בו הלך אחר הרוב, אך אין זו הנהגה לעולם לומר שהוא מהרוב, אלא הנהגה זמנית בזמן שנייד. וכיון שכן, כשיחזור אותו אדם לקביעותו ולניחותיה, יהא בו דין 'וחי בהם' ומצות פיקוח נפש, ועל כן כבר עתה יש בו דין זה שמחללים עליו את השבת משום הדין 'וחי בהם' שיחול בו אחר כך. אך בפירשו כולם ובטלה הקביעות, אזי גם באדם אומרים כל דפריש מרובא פריש, משום שאין יכול לחזור בו הדין שכל קבוע כמחצה על מחצה משום שכבר בטלה הקביעות.

²⁸ שכיון שנשאר קביעות הראשון במקומו (בשעת פרישתו מהקביעות) הרי אנו חושבין אותו כקבוע עמהם להקל בספק נפשות, ואף על גב דבעלמא אמרו כל דפריש מרובא פריש אפילו היכא דהקביעות נשאר במקומו גבי פיקוח נפש אקילא רחמנא דכתיב וחי בהם ולא שימות בהם משמע שלא יוכל לבוא בשום ענין לידי מיתת ישראל. מ"ב שם ס"ק ה. ומבואר בדברי השעה"צ שאם נאמר שהדין שאין הולכין בפיקוח נפש אחר הרוב הוא דין דרבנן, מובן החילוק בין פירשו מקצתן לפירשו כולן. ובשבט הלוי (ח"ב סי' מא) הקשה איך שייך לומר שרבנן חידשו שלא לילך אחר הרוב בפיקוח נפש והתירו איסורי שבת במקום שהתורה אסרה, וצ"ע.

²⁹ שכיון שניער כבר קביעות הראשון ממקומו (בשעת פרישתו של זה) אי אפשר להקל בו משום קבוע וכן אם יצאו תכופים יחד זה אחר זה כיון דעדיין הם בחבורה אחת נקרא קבוע ודינו כדמעיקרא. מ"ב שם ס"ק ז, והבית מאיר ב. והחזו"א יו"ד סי' לו סקמ"ז, חולקים, ודעתם שאף אם יצאו יחד ובשעת עקירתם נסתכן אחד מהם כגון שאחזו בולמוס וכדו', אין מחללים שבת עליו, כיון שסוף סוף בטלה קביעות ראשונה

³¹ אף על גב דהמיעוט קבוע הוא, כיון שהוא עצמו אוכל הוי ליה כפורש מעצמו ומרובא קא פריש

³² ב"ש שם נה

³³ הרמ"א שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

בנין מפקחין עליו כלומר מחלצים אותו בשבת, שאין הולכים³⁴ בפיקוח נפש אחר רוב זה³⁵. ואם נמצא בדרך ורוב העוברים נכרים לכו"ע הולכים אחר הרוב ואין מחלצים אותו³⁶. ואם נמצא בעיר לכו"ע מחלצים³⁷.

היו רובן ישראלים מחזירין לו אבידתו כישראל³⁸, ולענין ניזקים הרי הוא ככל ספק ממון, שהמוציא מחבירו עליו הראיה, ואין הולכין בממון אחר הרוב, ולכן אם הוזק על ידי בעלי חיים של ישראל יוכל לומר לו המזיק הבא ראיה שישראל אתה ואם לאו איני חייב לשלם³⁹.

מחצה על מחצה מצוה להחיותו כישראל דכתיב ביה (ויקרא כה פסוק לו) וְחִי אָחִיךָ עִמָּךְ ומכח ספק הולכים לחומרא ומצוה להחיותו כחומר לפרנסו, שמא ישראל הוא, וי"א שאין חייבים. נפל עליו בנין מפקחין עליו כלומר מחלצים אותו בשבת, שבספק נפשות לכו"ע אזלינן לקולא. אך אין מחזירין לו אבידתו⁴⁰.

ומטעם זה מותר לרופא לענות לטלפון, כל שקיים חשש, שחולה יהודי שיש בו סכנה מתקשר אליו לשם התייעצות או לשם הזעקתו לביתו, אפילו אם רוב העיר או רוב מטופליו נכרים⁴¹.

³⁴ שכאן נשחשב פירש שהתינוק הנמצא מסתמא האנשים שבעיר ניידו והיו כאלו ניידו כלם ופירש א' מהם מ"ה הולכים אחר הרוב וס"ל הרמ"א שאין מוכר' הסברא דבני העיר חשובים כניידו והיו כאלו פי' א' ממקום קביעותו. וממילא הוי כמחצה וספק פיקו"נ ב"ש שם נח

³⁵ אבל רוב גמור הולכים אחריו גם בפיקוח נפש כמבואר בשו"ע או"ח שכט ב ובמ"ב שם
³⁶ מ"ב שם

³⁷ ב"ש שם שהרי קבוע הוא והוי מחצה על מחצה וספק פיקו"נ להקל.

³⁸ אעפ"י דאין הולכין בממון אחר הרוב היינו להוציא ממון מיד המוחזק בהית' אבל אביד' זו אין המוחזק בה מוחזק בהיתר מדעת בעל האבידה. ח"מ שם

³⁹ ואם נגח תורא דידה לתורא דישאל אינו משלם אלא פלגא אפילו מצאוהו ברוב גוים ממה נפשך, דאם ישראל הוא הא חייב חצי נזק בתם ואם גוי הוא כוליה הוה ליה לשלומי, דהא קיימא לן [שם] שור של גוי שנגח שור של ישראל חייב כוליה אפילו הוא תם, ועל אידך פלגא יכול הוא לומר לישראל אייתי ראיה דלא ישראל אנא ואתן לך, דשמא ישראל אני וישאל אינו משלם אלא חצי נזק בתם. ויש אומרים דדוקא ברוב ישראל ובמחצה על מחצה אמרינן הכי, אבל אם נמצא ברוב גוים משלם הכל דאזלינן בתר רובא, ולא דמי לנגח תורא דידן לתורא דידה דאמרינן שהישראל פטור אפילו נמצא ברוב ישראל משום שיכול לומר אייתי ראיה דישאל את ושקול ולא אזלינן בתר רובא, דהתם הישראל הוי ודאי מוחזק בממון וטוען ודאי חזקה והוא ספק ורוצה להוציא, אזלינן בתר חזקה ודאית ואין מוציאין מכח ספק, אבל הכא נגח תורא דידה לתורא דידן והוא נמצא ברוב גוים הוא עצמו אינו מחזיק בממון זה שהזיק בטענת חזקה ודאית שהרי הוא עצמו אינו יודע, אלא בטענת שמא הוא ישראל בא, ואין חזקה זו נחשבת לגבי רובא דרוב גוים, ורובא דהכא עדיף מחזקה זו ומשלם הכל. אך אין נפק"מ לדידן שאין דנים בנזקי שור תם בימינו

⁴⁰ דאמרינן ליה אייתי ראיה דישאל אתה שמכיון שאין רוב כנגדו יכול להחזיק. ב"ש נז

⁴¹ ש"כ מ אות יב, כיון שכל אחד בביתו הוא קבוע, וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי, אולם לדעת המחבר הנ"ל לגבי תינוק הנמצא בעיר יש לדון שאם יודע שהשיחה הינה ממכשיר סלולארי שנלך אחר הרוב שהרי כולם פורשים ממקומם, אולם לדעת הרמ"א הנ"ל ודאי נלך אחר הרוב אולם אפי' שאף למחבר מדי ספק לא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

ותינוק שנאסף מן הרחוב ואין יודעים מי הם הוריו⁴², וניכר שהושלך⁴³ לשם כדי שימות⁴⁴ שהוא ספק ממזר, לפי שחוששים שמא נולד מאחת מן העריות. והוא שחז"ל קראו לו האסופי⁴⁵, מדין תורה אסופי מותר להתחתן בישראל, שנאמר (דברים כג פסוק ג לא יבא ממזר בקהל ה' וגו', ודורשים: ממזר וודאי הוא שלא יבוא בקהל ה', אבל ממזר ספק יבוא⁴⁶, אלא שמעלה עשו חכמים ביוחסין, שלא יתחתן עמו ישראל ולא ממזרת ואפילו לא ספק ממזרת. ואין לספיקות אלו תקנה⁴⁷ אלא שישאו מן הגרים⁴⁸ והולד הולך אחר הפגום.

ולפיכך אם נמצא בעיר שיש בה נכרים וישראלים, וכן תינוק הנמצא בבית יתומים שיש בו נכרים וישראלים בין שהיה רוב נכרים או רוב ישראל, הרי זה ספק נכרי לענין

יצא כיון שרבים משוחחים ממכשיר נייד הגם שנמצאים הם בביתם והספק כולל גם את אלו שלא פרשו להבדיל מתינוק שפרש.

⁴² שו"ע ונו"כ ד לא

⁴³ אבל אם יש הוכחה שלא הושלך לשם מיתה, בין שיש הוכחה בנופו, כגון שהוא מהול, או שאיבריו מתקנים ומיושרים כמו שעושים לנערים, או שהוא משהו בשמן, או ששמו לו כחול בעיניו, או תלו לו קמיע, בין שיש הוכחה במקום, כגון שנמצא במקום שרבים מצויים שם, או שתלוי במקום באילן שאין החיה מגעת שם והיה סמוך לעיר, או שנמצא בבית הכנסת הסמוך, או בצידו רשות הרבים, אין בו משום אסופי, כיון שחוששין עליו לשומרו, ולא הושלך שם אלא משום רעבון (שו"ע שם)

⁴⁴ ועיין בנוב"י קמא אבהע"ז סי' ז שהקשה "והנה לבאורה הדבר תמוה דהרי בנוף דין איסור לבוא בקהל אין חילוק בין שתוקי לאסופי דשניהם אסורין לבוא בקהל. והנה כל אסופי מלבד שהוא אסופי הוא ג"כ שתוקי שהרי לא נבדקו אמו ולא אמרה ממי נתעברה וילדה ואטו משום דגם את אמו לא ידענו עדיף הוא בתמיה. וא"כ קשה טובא מה בכך דכל הני דלית בהו משום אסופי אכתי שתוקי הוא ועיי"ש שתיירין שבשתוקי כיון שעיקר הספק מתחיל מאמו אם נבעלה לאסור לה או לאו וא"כ צריכים לדון אם יש רוב כשרים או לאו ואם הלכה היא אל הבעל לא יועיל רוב, כיון שיש כאן דין קבוע שהוא כמחצה על מחצה ולהכי אם לא תעיד בפנינו אם כשר הוא או לאו הוי ספק ממזר, משא"כ באסופי כיון שאין דנים אלא על הולד אמרינן כל דפריש מרובא פריש, רק אם ניכר שהושלך למיתה א"כ יש ריעותא, ועיין בפני משה ס"ק לב שכתב שבשתוקי בעינן שאמו תעיד כיון שיש ריעותא במה שזינתה וא"כ צריכים לעדותה משא"כ אסופי שניכר שלא למיתה הושלך א"כ אדרבא מוכח שאינו ממזר ממה שהקפידו עליו ולהכי אין חוששין בו לפסול (ועיי"ש מה שתיירין על קושיית הנוב"י על סברא זו).

⁴⁵ שו"ע ונו"כ אבהע"ז ד לג

⁴⁶ ואם יש רוב שהוא ממזר עיין בבית מאיר סעי' כו שהוכיח מהרשב"א בקידושין דף עג שרוב כודאי ואסור מן התורה כממזר ממש אמנם עיין בפני משה ס"ק לו שזה דוקא לרשב"א לשיטתו דס"ל דספק דאורייתא לחומרא מן התורה אבל לדעת הרמב"ם דספק דאורייתא לחומרא מדרבנן א"כ הא דאיצטריך קרא לממזר הוא להתירו גם בדאיתא רובא וכן עיין בישועות יעקב בארוך ס"ק יא ועיי"ש שכתב בשם השיטה מקובצת ב"מ דף ו דרוב אינו בירור גמור אלא שספק כה"ג התירה התורה וא"כ אע"ג דאיכא רוב עכ"פ עדיין ספק הוא והתורה התירתו, וכן עיין בשב שבעתא ב' פט"ו אלא ששם מחלק בין רובא דאיתא קמן לרובא דליתא קמן עיי"ש ועיין חת"ס אבהע"ז ח"א סי' סו וביו"ד סי' רפו

⁴⁷ שו"ע שם סעי' כד וסעי' לו ועצי ארזים ס"ק סז

⁴⁸ אבל על שפחה אסור לו לבוא לא מיבעי לדעות ששפחה אסורה לישראל מן התורה וא"כ אסורה לו מספק אלא אף לדעות שמותרת מן התורה במעלת יוחסין מחמירים ודעת הרדב"ז ח"א סי' קפח שספק מותר בשפחה (פתחי תשובה שם ס"ק כד)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

יוחסין⁴⁹, משום שיש מקצת נכרים או מקצת ישראל קבועים בעיר וכל קבוע בין מועט בין מרובה כמחצה על מחצה דמי⁵⁰. קידש אשה, צריכה גט מספק⁵¹.

הטבילה ב"ד לשם גרות, או שטבל משהגדיל, הרי הוא לענין יוחסין כשאר אסופים הנמצאים בערי ישראל אם יש בו חשש ממזרות, ואסור בבת ישראל ואסור גם בממזרת⁵², שאין הטבילה מועלת אלא להוציא מידי נכרי⁵³.

אולם ילדים יהודים בבית יתומים שיש בו אפילו רוב ילדים נכרים, כשרים לקהל ואין חוששים שמא הוחלפו בנכרים⁵⁴. וחובה להוציאם משם ולגדלם בין ישראל בדתנו שלא יטמעו בין הנכרים.

בכל מקרה שהספק התעורר במקום התערובת, הכרעת רוב אינה מועילה, והדין נשאר כמחצה על מחצה כלומר דינו כספק, ואסור. כגון הספק המתעורר באשה שנבעלה בעיר בבית הבעל, שהספק הוא מי הוא הבעל והוא במקום קביעותו בביתו, וכן ספק תשע חנויות שאינו יודע מאיזה לקח הספק הנו איסור שבחנות והמוכרים בחנות קבועים במקומם.

המושג ההפוך הוא פריש, כלומר שהספק התעורר לאחר שהפרט פרש מהתערובת. כגון אשה שנבעלה חוץ לעיר שאין כאן מקון קביעות אלא השאלה מי הוא הבעל שבא לכאן ממקום אחר וכן אם מצא בשר ברחוב ואינו יודע מהיכן הגיע, שהוא פרש מהתערובת שהולכים אחר הרוב, ומותר

בטעמו של דין קבוע כתב הר"ן שקבוע חידוש הוא. ובאחרונים יש שכתבו⁵⁵, שדבר קבוע נחשב שהוא נפרד מהרוב, ולכן אין הולכים בו אחר הרוב.

⁴⁹ עיין בבית מאיר שם שרק ליוחסין החשיבותו כקבוע משום מעלה אבל לשאר דינים כגון פיקוח נפש לא הוי קבוע ועמא כשמש"כ בנוב"י קמא אבה"ע"ז סי' ז' שבאסופי כיון שאין דנים אלא על הולד ממי הוא א"כ הנידון ממי פרש והוי בשר הנמצא בשוק דאמרינן כל דפריש מרובא פריש

⁵⁰ באה"ג שם ל מהמ"מ

⁵¹ ברוב כותים מה שצריכה גט הוא משום חומרא דא"א. שהרי מדין תורה אמרינן הכא כל דפריש כמו שנתבאר אבל ודאי דאם קידשה ישראל לאחר שקידש אותה זה דצריכה גט משני מודאי ולא מספק. פ"ת שם ס"ק מב מס' קהלת יעקב, ועיי' שנתן טעם אמאי ברוב ישראל צריכה רק מספק אולם אפשר דהיינו לומר שאם קידשה אחר צריכה גט ממנו משום המעלה שעשו אך באמת אינה מקודשת לו כלל, ובניה משני ממזרים ודאי כיון דמדאורייתא מקודשת ודאי לראשון דאזלי בתר רובא.

⁵² כ"ה לשיטת הרמב"ם ולהראב"ד ברוב עכו"ם מותר בממזרת ומותר בבת ישראל. ואפי' במחצה על מחצה מותר בממזרת ובבת ישראל ואי איכ' תרי רובא עכו"ם אזלינן אחר תרי רוב' ואם יש סי' באסופי כמ"ש בסעיף הקודם דאינו ממזר רשאי ליש' אשה ולא היישין. שמא ישא אחותו. באה"ט שם מד

⁵³ ובח"מ לא תמה אמאי לא הביא הראב"ד שכתב להכשירו בבת ישראל אם נתגייר והמ"מ הסכים על ידו

⁵⁴ וגם אין לחשוש שמא הולחפו בשוגג בעודם תינוקות כשלא היו ניכרים בטביעת עין. אוצר הפוסקים שם אות ד בשם האבן יקרה

⁵⁵ קובץ שיעורים (בבא בתרא פו)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

במהות דין קבוע נחלקו האחרונים י"א⁵⁶ שגם בקבוע נחשב עדיין שיש רוב, אך אין מכריעים אחריו. וי"א שהרי הוא⁵⁷ כמחצה על מחצה ממש, וממילא אין בכלל רוב.

ט. שור האשה ושור היתומים שור האפוטרופוס שור המדבר

שור ההקדש שור הגר שמת ואין לו יורשין הרי אלו

חייבין מיתה

אין גומרין דינו⁵⁸ של שור אלא בפני בעליו, אם היו לו בעלים.

אבל אם לא היו לו בעלים כגון שור המדבר⁵⁹, ושור ההקדש ושור גר שמת ואין לו יורשין אם המית הרי זה נסקל, וגומרין דינו אף על פי שאין לו בעלים.

וכן שור האשה ושור היתומים ושור האפטרופין שהמיתו נסקלין.

י. אפילו נגח ולבסוף הקדיש נגח ולבסוף הפקיר פטור

שנאמר והועד בבעליו והמית וגו' ... עד שתהא מיתה

והעמדה בדין וגמר דין שוין כאחד

⁵⁶ הפרי מגדים והקובץ שיעורים (כתובות מ, ובקובץ ביאורים שב שמעתא כא)

⁵⁷ הגר"ש שקאפ (כתובות טו בתחילתו ד"ה ועל, והביא שם את הפרי מגדים)

⁵⁸ רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק י הלכה ו

⁵⁹ זה כביר נתקשיתי דאיך אמרו (סנהדרין ע"ח ע"א עיין שם) שור של אדם טרפה אינו נהרג דבעי כמיתת הבעלים כך מיתת השור, אמאי גרע משור ההפקר דאין לו בעלים, או משור יתומים, דבעליו פטורים, דקמן שהמית פטור, והשור נהרג. ולזה בא רבינו וכייל לנו דאם יש לו בעלים אינו נהרג עד שיגמר דינו של שור בפני הבעלים מכיון שיכול לעמוד בדין בפני דיינים, ומיתת השור הפסדו של הבעלים הוא, לכן אין מפסידין את הבעלים אלא בפני הבעלים, אבל שור יתומים, שאפוטרופוס אינו משלם כופר, והיתום אינו שייך בציות הדין, ופטור מכל דינין שבתורה אם הויזק וכיו"ב, שאין בו דעת, ורחמנא פטריה מכל עונשין שבתורה, א"כ הוי שורו כשור שאין לו בעלים, וכמו שכתבו רבנן בתוס' (ב"ק דף ל"ט ע"א ד"ה ורבי יוחנן וגומרין דינו של שור בלא בעלים כשור הפקר, דרחמנא רבינהו למיתה, דלא ניהוי מכשול ליגח ולהמית בני אדם, אבל שור של אדם טרפה, דבר דינין הוי, ומוכרח לציית דינא אם יזיק, ולכל מצות שבתורה, ודעתו שלמה לקדושין וגיטין ולכל מילי שבתורה, א"כ אם יתחייב שורו הוי כמו שהרג עבדו, שאין גומרין דינו של שור אלא בפני הבעלים, בזה פטרינהו רחמנא לבעלים, שלא יהרגו שורו עפ"י עדים, דדומה למיתת הבעלים מיתת השור היכי דאין גומרין דינו אלא בפניו, דמה בעלים פטור על הריגתו כן פטור על הריגת שורו, ולא חייש רחמנא להא דפטרינן אותו, דאיהו בר דעת ובר מצות וציית דינא, ודאי ישמרנו שלא יגח עוד, וז"ב ופשוט. אור שמח שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

כבר התבאר לעיל דף יג: שלמרות ששור הפקר חייב סקילה כמו שתבאר, זהו בהמית אדם⁶⁰, אך בהמית בהמה אפילו היה לו בעלים⁶¹ בשעת נגיחה, והפקירו קודם שעמד בדין פטור, דכתיב [שם פסוק כט] והועד בבעליו ולא ישמרו והמית איש או אשה השור יסקל וגו', עד שיהא מיתה⁶² והעמדה בדין וגמר הדין כאחד, כלומר בבעל אחד, ולא כשהפקירו אחר נגיחה קודם גמר דין.

אולם זהו דוקא אם זכה בו אחר⁶³, אבל אם חזר הוא וזכה בו אחר שהפקירו חייב שהרי בעל אחד הוא.

וכן שור המיוחד⁶⁴ לבעלים שהזיק, ואחר שהזיק הקדישו, הרי זה פטור, עד שיהיו לו בעלים בשעת הזיקו, ובשעת העמדה בדין.

⁶⁰ למה שתמה דלענין מיתה אמרה ר' יהודה ולא קי"ל כוותיה נראה דאשתמיט מיניה דברי הרא"ש ז"ל שם בפ"ק דכבר עמד על זה וכתב בשם הרמ"ה דרבנן לא פליגי עליה דר"י אלא בשור שהמית אדם אבל בשור שהמית שור לא פליגי עליה יעו"ש וכן הכריע מהרש"ל ז"ל שם גם מעיני הרב בעל לח"מ ז"ל נראה נמי דנעלמו דברי הרא"ש עד דהוצרך לתרץ כדי דלא תיקשי על רבינו ז"ל איך פסק כר"י כיון דהוא פסק בפרקי כת"ק ותירץ ז"ל דהסברא דקאמר ר"י גבי מיתה ילפינן לענין נזיקין ואף על גב דדרשא דר"י בקרא דמיתה הוא ולית הלכתא הכי מכל מקום ילפינן לענין נזיקין ומשום הכי מייתי בגמ' סיעתא מר' יהודה לרבינא כלומר מסברא דקאמר ר"י לענין מיתה הוי סיעתא לרבינא לענין נזיקין ומ"מ לשון הרב המגיד דמשמע דרבינו פסק כר"י קשה עכ"ל ודברי הרמ"מ ז"ל הם כדברי הרא"ש ז"ל דר"י אף לנזיקין קאמר ובה לא פליגי רבנן עליה. הלכה למשה הלכות נזקי ממון פרק ח הלכה ד

⁶¹ שו"ע ונו"כ שם ג

⁶² שקה דרבינו סיים עד שיהיו לו בעלים בשעת הזיקו וכו', וזה נראה בגמרא מקרא דהועד בבעליו, ופסוק זה הוא לענין מיתה דכתיב ביה והמית איש או אשה, תו קשה, דשם בגמרא הכריחו דגם בשעת גמר דין בעי שיהיו לו בעלים ורבינו לא הזכיר אלא נזק והעמדה בדין, ואילו גמר דין לא הזכיר. מעשה רקח שם.

⁶³ ולע"ד צ"ע דהתם לענין מועד אתמר כמו שפירש"י והתוספות שם אבל תם כשם שהניזק גובה מן הלוקח כן גובה מן הזוכה בו כשהפקירו. באר הגולה שם אות ה, וכבר נחלקו בזה בשיטת מקובצת [ב"ק י"ג ע"ב], ושיטת ה"ר יהונתן דדוקא לוקח דהשתא נמי בר חיובא הוא ולא שייך למעוטי דאין גמר דין באחד, [דהא גם במועד דמבואר שם [ל"ג ע"ב] בהדיא דמכרו מכור, מכל מקום אמר התם בהדיא דמשלם מן העליה, ועל כרחך דלא שייך שם כבר חיוב אינו כאחד. וע"ש היטב], משום הכי אמרינן דהוא מוחלט לניזק בדין תם. אבל הפקר דהשתא לאו בר חיובא הוא וקרא מעמיה מדין חיוב בתשלומי נזק, אם כן לא שייך כלל יוחלט השור ופטור לגמרי. ולפי זה צ"ל הא דמבואר בהמניה [שם] דהקדישו אינו מוקדש לר"ע, היינו בקדשים קלים דאי הזיק השתא נמי בר חיובא הוא, והוי גם כן כמכרו לאחר דחייב. אולם המשפט שם ד

⁶⁴ רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק ח הלכה ד, ועיין לח"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 2287389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

יא. שור שהוא יוצא ליסקל והקדישו בעליו אינו מוקדש שחטו בשרו אסור

כבר התבאר במסכת קידושין דף נו: ולעיל דף מא. ששור בין תם ובין⁶⁵ מועד שהמית אדם בין איש או אשה או קטן או עבד ונגמר דינו לסקילה בבית דין של עשרים ושלושה⁶⁶, אם נסקל השור, אסור לאכלו, ועובר בלאו שנאמר (שמות כא פסוק כח) סָקוּל יִסְקַל הַשּׁוֹר וְלֹא יֵאָכַל אֶת בְּשָׂרוֹ דִּאֲסָרוּ הַכְּתוּב בִּאֲכִילָה. ולוקה שתיים⁶⁷ משום לא יאכל את בשרו ומשום נבילה, ונוסף לאיסור אכילה אסור גם בהנאה ולכך נאמר וְלֹא יֵאָכַל אֶת בְּשָׂרוֹ שֶׁלֹּא יִתְּנֻ לְנֹכְרִי וְלֹא יִתְּנֻ לְכַלְבִּים או איזו הנאה, ואפילו העור ושאר דברים כגון גידים ועצמות הכל אסור בהנאה.

ולאו⁶⁸ זה הוא אף בבהמה שנגמר דינה לסקילה⁶⁹, מחמת שרבעה או שנרבעה לאדם.

נאמר בשור הנסקל וְלֹא יֵאָכַל אֶת בְּשָׂרוֹ, והיאך⁷⁰ היה אפשר לאכלו אחר שנסקל והרי הוא נבילה, אלא לא בא הכתוב אלא להודיע שכיון שנגמר דינו לסקילה נאסר, ונעשה כבהמה טמאה, ואם קדם ושחטו שחיטה כשירה, הרי זה אסור בהנייה, ואם אכל מבשרו כזית לוקה⁷¹.

⁶⁵ רמב"ם מאכלות אסורות פ"ד הכ"ב

⁶⁶ וכיון דצריך עשרים ושלושה א"כ לא הוי גמר דין בפחות. ופשוט דשורו של כהן גדול (עיין מנחת חינוך מצוה נא אות יט) דצריך שבעים ואחד, אינו נאסר עד שנגמר דינו בשבעים ואחד. (מנחת חינוך מצוה נב אות ז)

⁶⁷ והיאך חל איסור שור הנסקל על לאו דנבלה, או משום איסור בבת אחת אם נאמר כשיטת רוב הפוסקים לקמן דשור הנסקל אינו נאסר אלא לאחר מיתה וגם מחמת איסור הנאה הוי ליה איסור חמור, או איסור מוסף לקצת שיטות, וגם להפוסקים דנאסר מחיים, חל האיסור מחיים, וזה תלוי אם בחייה לאברים עומדת, (עיין חולין ק"ב ע"ב), ואכמ"ל בדין איסור חל על איסור והחלב ג"כ אסור בהנאה, עיין פסחים כד ע"ב וכז ע"ב, ועיין צ"ח שם פלפל איך חל על החלב, ואין כאן מקומו בענינים אלו (מנחת חינוך מצוה נב אות א)

⁶⁸ תוס' בריתות דף כד ע"א ד"ה דאמרו לו

⁶⁹ ודלא כרבנו אפרים בתוס' שם וכבר דחו שם התוס' דבריו מקידושין פרק האיש מקדש נ"ז ע"ב, דמבואר בהדיא דברובע ונרבע ג"כ נוהג זה, ומתוספתא מפורשת בבבא קמא פ"ד ה"ח, ע"ש

⁷⁰ רמב"ם שם

⁷¹ ועל הנאה, דעת הרמב"ם פ"ח ממאכלות אסורות ה"ז דאין לוקין, ועיין מגיד משנה הטעם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

שור שהמית את האדם או שנרבע לאדם או רבעו והקדישו בעליו אינו קדוש וכן אם הפקירו אינו מופקר מכרו אינו מכור החזירו שומר לבעליו אינה חזרה⁷² שחטו בשרו אסור בהנייה.

יב. ואם עד שלא נגמר דינו הקדישו בעליו מוקדש ואם שחטו בשרו מותר

במה דברים אמורים⁷³ אחר שנגמר דינו לסקילה⁷⁴ אבל עד שלא נגמר דינו לסקילה אם הקדישו בעליו הרי זה קדוש ואם הפקירו הרי זה מופקר ואם מכרו מכור החזירו שומר לבעליו הרי זה מוחזר ואם קדם ושחטו הרי זה מותר באכילה⁷⁵.

עוד התבאר שם שבזמן הזה שאין לנו בעוונותינו בית דין של עשרים ושלשה, ואין אפשר לגמור דינו של שור הנסקל. שור שהמית אדם, או שנעברה בו עבירה, אין איסור באכילתו אם נשחט. וי"א⁷⁶ שלכתחילה לא ישחטו על מנת לאוכלו, אלא ימכרנו לעכו"ם. ובדיעבד אם שחטן מותר לאוכלו. וי"א⁷⁷ שמצוה לשחטו ולאכלו

⁷² עיין בקצות החושן סי' תו"ס"ק א שביאר "משום דבאיסורי הנאה לא מהני הפקרו כלל וכדמוכח בפסחים (ו), (א) בהא דאמרו ונבטליה בשית, משום דרב נידל דאמר המקדש משש שעות ולמעלה אין חוששין לקידושין, אלמא דאין לבעלים שום כח להפקיר אחר שנאסר בהנאה. וכ"כ רש"י פ' שור שנגנח ד' וה' (ב"ק מה, א) בהא דאמרו שם שור הנסקל משנגמר דינו מכרו אינו מכור הקדישו אינו מוקדש, ופי' רש"י אינו מוקדש דלאו ברשותיה קאי לאקדושיה וא"כ ה"ה לאפקוריה, ואע"ג דשלו הוא (כמו שיתבאר לקמן גבי הוזמו עדיו) אינו ברשותו לאקדושיה ולהפקירו" ועיין בית הלוי ח"א סי' מה אות ג שכתב בשם התיבנות סי' ערה ס"ק א שאיסורי הנאה הוי רק יאוש ועד דאתי לרשות זוכה הרי הן שלו ואינו כהפקר ממש ועי"ש שהאריך בזה רמב"ם נזקי ממון פי"א ה"ט

⁷⁴ ועיין מנחת חינוך שם אות ו שכתב דלדעת ר"ת הנ"ל דאינו נאסר מחיים וראוי לגיזה ועבודה, מ"מ כיון דאסור לענות דינו ומצוה לסקלו הוי ליה כאין לו בעלים, ועיין קובץ שיעורים בב"ק צח ע"ב סי' קלה שכתב דדוקא דבר שאסור לו לשהות ברשותו הוי כאינו ברשותו אבל שאר איסורי הנאה שמותר להשהותם חשיב שלו שהרי שלו הוא לענין שימוש כגון להקדישו שזה מותר דמצוות לאו ליהנות ניתנו ועי"ש עוד

⁷⁵ ואע"ג שבפ"י ה"ו פסק הרמב"ם "שור המדבר ושור ההקדש ושור גר שמת ואין לו יורשין אם המית הרי זה נסקל וגומרין דינו אע"פ שאין לו בעלים" שם כיון שלא היו לו בעלים בתחילה אין לו בסוף אבל כאן שהיו לו בעלים בתחילה וכתוב והועד בבעליו אותם בעלים שהיו בשעת נגיחה צריכים להיות בשעת העמדה בדין (ערוך השולחן הו"מ סי' תו"ז ע"ז)

⁷⁶ ועיין בשו"ת חכם צבי סי' פ"ד שהאריך בזה וכתב "משום ובערת הרע מצוה לשחטו ולהעבירו מן העולם כיון שאין לנו בית דין בזה"ז שנוכל לבערו ע"פ בית דין בעיקר מצוותו וכן כתב בספר חסידים להיתר וכבר נודע גדולות מחברו וצל"ה וכ"כ הט"ז ז"ל סי' קנ"ג ב"ד ואין להחמיר כלל וכלל"

⁷⁷ ט"ז יו"ד סי' קנ"ג ס"ק א ופתחי תשובה שם ס"ק א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

מיד, ולא ישהנו למוכרו או להניחו בחיים כלל. ומ"מ אין לכתוב על עורו ספרי תורה, תפילין, ומזוזות.

ואפילו ארי ודוב וברדלס שהן בני תרבות, ויש להן בעלים, שהמיתו, כיון שמיתתן בעשרים ושלושה, אין בהם דין שור הנסקל, ומותרים בהנאה, אבל נחש שהמית⁷⁸, שאפילו אחד הורג אותו⁷⁹. אף בזמן הזה, אסור בהנאה מחמת לאו זה דשור הנסקל.

יג. מסרו לשומר חנם ולשואל לנושא שכר ולשוכר נכנסו

תחת הבעלים מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק

כבר התבאר לעיל דף מ. המוסר בהמתו⁸⁰ או שאר הפציו לשומר, מסתמא⁸¹ קיבל עליו השומר⁸² לשמור שלא יזיק אחרים ושלא יזיק ע"י אחרים, ואם היה השור ידוע כנגחן, מסתמא אינו מקבל עליו אלא שלא יזיק, אבל לא עלה על דעתו שצריך שמירה שלא יזיק⁸³.

⁷⁸ מנחת חינוך שם אות ז

⁷⁹ כמבואר ברמב"ם סנהדרין פ"ה ה"ב

⁸⁰ שו"ע ונו"כ שצו ח ושמו א ואם הוזקה, כתב המאירי (ב"ק דף יג ע"ב), שאם הוזקה מצד שור של אחרים מצד פשיעת השומר חייב השומר לבעלים בכל הנזק, והוא גובה מן המזיק כדינו, ואם שלא בפשיעת השומר, הרי הוא אונס, והשואל חייב בכל, ושאר השומרים פטורים, אלא שהבעלים גובים מן המזיק כדינם, ואם הוזקה מצד שורו של שומר, אם בפשיעה חייב בכל, ואם באונס, שואל חייב בכל, ובשאר שומרים חייב השומר כדין מזיק, והיינו בתם חצי נזק ובמועד נזק שלם.

⁸¹ לאפוקי אם התנו ביניהם שאינו מקבל רק שלא יזיק, או רק שלא יזיק, הכל לפי תנאם, כמבואר בסימן שמו, וכתב הסמ"ע (שם סק"ב) שכל שפירש שמקבל שמירה שלא יזיק, הרי זה כפירש שאינו מקבל שמירה שלא יזיק, וכן להיפך. ומבואר שם שאף אם התנה שאינו מקבל שמירה שלא תזיק, אם הוזקה ע"י בהמתו של שומר, חייב השומר כדין מזיק, וכתב הסמ"ע דהוי כאילו הוזק שורו של אחרים, ונראה שאם הוזקה ע"י בהמה של אחרים, אין השואל חייב יותר ממה שהמזיק משלם, דלחכי אהני תנאו.

⁸² כתב החזו"א (ב"ק סימן ז סק"ו) דמשמע שחייב שמירה מנזיקין תלוי בקבלת השומר, ולכאורה איך מועיל קבלתו להתחייב לכל העולם בדבר שאינו שלו, והיה אפשר לומר שחייבו כלפי הבעלים וכלפי הנזק מדר"נ. אבל א"א לומר כן, וע"כ צ"ל שא"צ שיהא ממונו ממש, אלא מי שעליו מוטל שמירת הבהמה, ואם לא נתרצה בעת קבלת השמירה להתחייב בשמירה שלא יזיק, אינו מתחייב בע"כ ונשאר החיוב על הבעלים, ואם מקבל עליו השמירה מסתלק הבעלים מהחיוב ונשאר על השומר כדיבור בלבד, ועיי"ש (סק"ח) בדין שמירת שור תם. ועפ"י כתב (שם בס"ק יד) שאפילו היה שמירה בבעלים חייב השומר, שאין חיוב נזיקין כלפי הבעלים, אלא כלפי הנזק. וכל זה לדעת הרמב"ם, אבל הראב"ד (בפ"ד מה' נזקי ממון ה"י) כתב שמסתמא אין השומר מקבל עליו שמירה על מה שיוזק אא"כ קיבל עליו בפירוש, ועי' בנו"כ (שם), ובאבן האזל (פ"א מה' נזקי ממון) האריך לבאר פלוגתת הרמב"ם והראב"ד בחיוב שומר בנזיקין אם הוא מדין בעלות, עיין שם.

⁸³ שו"ע ונו"כ שצו ח, דמסתמא לא קיבל עליו לשמור אלא למה שהיה מוחזק שצריך שמירה, והיינו שלא יזיק לאחרים, ולא סלקא דעתיה שצריך שמירה שלא יזיק ע"י אחרים, שאין שור אחר מתייצב כנגדו מחמת פחדו, סמ"ע (ס"ק מז) עפ"י פירש"י (ולפי"ז היינו דוקא שלא יזיק ע"י שור אחר, אבל שלא יזיק מנזיקין אחרים צריך

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

הזיקה הבהמה כשהיא ברשות השומר, השומר חייב בתשלומי הנזק כדין הבעלים⁸⁴, והבעלים פטור⁸⁵, וצריך השומר לשלם לניזק, ואינו יכול לומר לבעלים הרי השור שלך ומה שתתחייב אשלם לך⁸⁶.

וכל זה בשאר נזקים אבל בנזקי קרן, אם שאלו בחזקת⁸⁷ תם ונמצא מועד, אם ידע השואל שהוא נגחן, כגון שלא ידע שנגח ג' נגיחות אלא ב'⁸⁸, הבעלים משלמים חצי נזק, שכל מקום שהוא הולך הרי שם בעליו עליו⁸⁹, והשואל י"א שמשלם חצי נזק כפי שווי השור⁹⁰, שאפילו היה תם כמו שעלה בדעתו

שמירה, וע"ז מוטל על השומר לשמור, וכתב בערוה"ש דהיינו דוקא בשומרים, אבל בשוכר ושואל אף בכה"ג חייב, שהרי למלאכה קיבלו וממילא נתחייב בשמירתו, אבל בשם ש"מ ומעיו"ט כתב שגם שואל ושוכר פטורים, וסיים בצ"ע לדינא.

⁸⁴ שו"ע ונו"כ שם כ.

⁸⁵ לדעת הרמב"ם והשו"ע משמע שאף אם אין לשומר לשלם פטור הבעלים, דלא כראב"ד ועי' נה"מ (סימן עז סק"א).

⁸⁶ בשו"ע כתב ואם אחר שהזיק התם ברשותו אומר לבעלים הרי שלך לפניך, לא אמר כלום, שהרי ב"ד לוקחים אותו להשתלם מגופו, וכתב הסמ"ע (ס"ק יז) דדוקא בתם שמשלם מגופו דינא הכי (בפרישה הוסיף, ומש"ה אין השומר יכול לומר הש"ל ואני אתפטר עם הניזק, שודאי לא יחזור הניזק אלא על שור זה), משא"כ במועד יכול השומר לומר הש"ל ואני אתפטר עם הניזק, ע"כ (עי' שו"ת שו"מ מהדו"א ח"ב סימן קלה), ולכאורה צ"ע אם באמת יתפטר, מה איכפת ליה לבעלים אף בתם, וע"כ נלענ"ד כונת השו"ע כמ"ש בפנים, שאינו יכול לומר הש"ל ואם יבא הניזק ותתחייב לשלם אשלם לך, שמכיון שתם משתלם מגופו הרי השור משועבד לניזק, ואין זו השבה, אלא צריך השומר לעמוד בדין עם הניזק ולשלם לו כדי להפקיע שעבודו של ניזק, משא"כ במועד, אף אם יבא הניזק לבעלים לא יתחייב לשלם לו, שאין תביעתו אלא על השומר, וע"כ יתבענו לדין. ובערוה"ש (סעיף יז) פירש שבתם כשאין לשומר לשלם, כיון שהניזק גובה מגופו, נשאר חוב השומר לבעלים, אבל במועד כשאין לו לשלם, כיון שאינו יכול לגבות מהבעלים, נשאר חוב מהשומר לניזק. ועי' חזו"א (בבא קמא סימן ז סק"ח), פתחי חושן חלק ג פרק ב הערה עב.

⁸⁷ רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק ד הלכה ח

⁸⁸ לפירש"י ולהר"ב תורת חיים אפי' נגח מאה נגיחות אלא שלא ידע שהועד בבעליו כדין מועד.

⁸⁹ דאע"ג דקי"ל שאם הועד ומכרו חזר לתמותו דרשות משנה כמו שיתבאר בפ"י שאלה לאו שינוי רשות הוא. כס"מ שם. י דכוונת רבינו ז"ל לומר דהשואל היה ראוי שלא ישלם אלא החצי נזק בלבד והבעלים לא ישלמו כלל שאינו כמועד לזה אמר דמועד הוא שכ"מ שהוא הולך הרי שם בעליו עליו והם דברי רב פפא. לח"מ שם הלכה למשה שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

חצי נזק⁹¹ היה משלם⁹², שהרי ידע שהוא נגחן⁹³. וי"א⁹⁴ שהשואל פטור אלא אם תפסוהו בית דין כגון שהקדים הניזק לבית דין שיקבלו עדותו ותפסיה על פיהם⁹⁵ שאז גובים חצי נזק ומשלם השואל.

⁹¹ והנראה בזה דהנהגה דקיי"ל דארבעה שומרים נכנסו תחת הבעלים ובמועד או בשן ורגל הבעלים פטורים והשומרים חייבים ומ"מ בתם כשפשע השומר גובין מגוף השור, וצריך ביאור מאיזה טעם גובין מהשור שהוא של הבעלים, כיון דהבעלים לא נתחייבו דהא במועד פטורים, ואפשר לומר דשור תם כיון דעיקר גביית השור הוא מגופו, ואם נימא דבמסרו לשומר אי אפשר לגבות מגופו, א"כ לא יהי' כלל להניזק ממה להשתלם, א"כ משום זה נופא לא נסתלקו כלל הבעלים מחיובם, דהא מה שלמדנו דארבעה שומרים נכנסו תחת הבעלים זהו מקרא דולא ישמרנו כמו שהבאנו בריש פ' א' מהמכילתא, וקרא דולא ישמרנו במועד כתיב דאם השומר נכנס תחת הבעלים הבעלים פטורים והשומר משלם, אבל בתם דאם לא יגבו מגופו לא יהי' להניזק ממה לגבות לא ילפינן מקרא דואם לא ישמרנו דכתיב במועד, ולכן הבעלים נשארו בחיובם אפי' כשמסרו לשומר, ואף דעכ"פ כשמסרו לשומר והשומר שמר ויצא והזיק בודאי פטורים הבעלים, ולא אמרינן בזה דהוי תחלתו בפשיעה דלא הוי לו רשות למסור, דכיון שמסרו לבן דעת שפיר הי' לו רשות ולא הוי פשיעה, אבל מ"מ לא נסתלקו הבעלים בתם מחיוב שמירתו. אבהא"ז שם

⁹² ואע"ג שיכול השומר להודות ולהיפטר שהרי פלגא נזקא קנסא, הכא אין החיוב מצד השומר מידי, דהא בתם החיוב לשלם מגופו, ולהשומר אין חיוב רק מצד שהחיוב על הבעלים שמסר לשומר, והשומר משלם לבעלים [ועיי' ש"ך (חו"מ) סימן ת"א (סק"ה) ודוק בדבריו] א"כ למאי מהני הודאת השומר לפטור, הא החיוב לאו על תוריה, ויעוין שם דף ק"ח (ע"ב) תבעו שומר והודה כו' וכמו שהודה לאחר דמי, (והנמרא שהקשתה קאי לר' ישמעאל דסובר (שם ל"ג ע"ב) דמצי לסלק לניזוק בזווי) ומה שייד כאן מרשיע עצמו, הלא מה שהשור נופי' של ניזוק הוי קנס, ואין זה שלו. אור שמח שם. ועוד הרמב"ם לשיטתיה אזיל דכתב שם בפ"ב דהא דאמרינן מודה בקנס פטור היינו כשלא באו עדים אח"כ על דרך שיתבאר בפ"ג מהל' גניבה יעו"ש. הלכה למשה

⁹³ כתב מהרש"ל ז"ל דמיידי שידוע שלא הוגד לו משעת נגיחה עד שיצא לבי"ד שהיה מועד וכיון שבכל אותו זמן לא הודה ולא הבריה אף על פי שהיה סבור שהוא תם חייב דלא שבית שיהיה נודע לו מיד אחר נגיחה אבל אם יכול לברר שנודע לו מיד אחר נגיחה כגון שאומר ראובן או שמעון הגיד לי פטור שואל והבעלים משלמים נזק שלם אם לא שתפסו בי"ד והיכא דלא יכול לברר שנודע לו אח"כ ואמר מעצמי נודע לי לאו כל כמיניה למטען הכי

⁹⁴ כתוב עליו בהשגות א"א הא דלא כהלכתא שאין זה הדין אלא בשתפסוהו ב"ד ע"כ. ובאמת שהנמרא כך היא דמקשי נימא ליה (שואל) אי תם הוא הוה מערקנא ליה לאנמא ופריקו הכא במאי עסקינן דאקדום ב"ד ותפסוהו. ויש דרך לתרץ דברי רבינו שאותה סוגיא אינה לדעת ר' ישמעאל שאמר יושם השור וב"ח הוא אבל אליבא דר"ע דאמר שותפי נינהו אי מעריק ליה חייב ומחלוקתן פ' המניח (דף ל"ד) וקיי"ל הלכה כר"ע מחבירו ולפיכך לא חשש רבינו לאותה קושיא וכן פירשו מן המפרשים דההיא קושיא דוקא לר' ישמעאל וכ"כ הרשב"א ז"ל. מ"מ שם, ותימה דשם אמרו ונימא ליה אי תם הוה מודינא ומיפטרנא וא"כ אמאי חייב לדידיה נימא ליה אי הוה מודינא מיפטרנא כדהקשו בגמרא. לח"מ שם, ואפשר שמטעם זה לא הוזכר חילוק דינים אלו בשו"ע, אלא כתב בסתם "אם לא שמרוהו כלל, ויצא והזיק, נכנסו תחת הבעלים וחייבים לשלם תם חצי נזק ומועד נזק שלם, והבעלים פטורים".

⁹⁵ דאל"כ כיון דחצי נזק קנסא הוא מצי לומר השואל אם הייתי יודע שהיה תם הוה מודינא ומפטרנא דמודה בקנס פטור או הוה מעריקנא ליה לאנמא ואף על גב דקיי"ל כר"ע דשותפין נינהו ובי"ד ינדהו אם לא ישלם לו מכל מקום ר"ל שמתוך דברים אלו שהיה עושה היה ניזק מתפשר עמו בדבר מועט והיה מוחלו ונמצא שהפסיד כל היתרון. הלכה למשה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

אולם אם אחר⁹⁶ שהזיק התם ברשותו של שואל אומרים לבעלים הרי שלך לפניך, לא אמר כלום, שהרי בית דין לוקחים אותו להשתלם מגופו⁹⁷.

ואם לא ידע השואל שהוא נגחן אין השואל חייב כלום, והבעלים משלמין נזק שלם.

שאלו כשהוא תם⁹⁸ והועד בבית השואל, והחזירו לבעליו יבואר להן שי"א שחזר לתמותו.

ובכל הנזכר אם התנה⁹⁹ שאינו מקבל שמירה שלא תזיק, חייב הבעלים לשלם, כיון שעפ"י התנאי פטור השומר, חזר הבעלים לכל החיובים, אף על פי שהיתה בבית שומר.

יד. שור שהמית עד שלא נגמר דינו מכרו מכור

שור שהמית¹⁰⁰ את האדם¹⁰¹, אם עד שלא נגמר דינו לסקילה הקדישו בעליו, הרי זה קדוש, ואם הפקירו הרי זה מופקר, ואם מכרו מכור¹⁰², החזירו שומר לבעליו, הרי זה מוחזר, ואם קדם ושחטו הרי זה מותר באכילה¹⁰³.

⁹⁶ שו"ע ונו"כ שצו ח.

⁹⁷ במועד אחר שהזיק יכול השומר לומר לבעלים הרי שלך לפניך ואני אשוה את נפשי עם הנזק דהרי אינו משתלם מגופו. סמ"ע שם יז

⁹⁸ שם הלכה ח

⁹⁹ מבואר בשו"ע (שם)

¹⁰⁰ רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק יא הלכה ט

¹⁰¹ אולם אם המית והזיק יתבאר דינו בעזה"ת להלן דף צ: – צא.

¹⁰² עיין הלכה למשה שהאריך בזה שלדעת כמה ראשונים אינו מכור אלא לרדייא אבל לא לשחיטה.

¹⁰³ ואע"ג שבפ"י ה"ו פסק הרמב"ם "שור המדבר ושור ההקדש ושור גר שמת ואין לו יורשין אם המית הרי זה נסקל וגומרין דינו אע"פ שאין לו בעלים" שם כיון שלא היו לו בעלים בתחילה אין לו בסוף אבל כאן שהיו לו בעלים בתחילה וכתוב והועד בבעליו אותם בעלים שהיו בשעת נגיחה צריכים להיות בשעת העמדה בדין (ערוך השולחן חו"מ סי' תו זע"ז)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

